

zoo iets zou verlustigen. Maar de spil, waarom de halve wereld draait en waarmede de vormen van het menschelijk lichaam in al hun schoonheid en eigenaardigheid in zoo hooge mate samenhangen, met struisvogel-politiek te negeeren, daartegen kwam zijn gansche eerlijkheid en kunstenaarsziel in opstand.

In de beginselen, die hij huldigde, en in zijn streven naar natuurlijkheid staat Rodin niet alleen, maar vindt hij onder zijn landgenooten verwante kunstenaars in Houdin, Rude, Barye en Carpeaux. Houdin met zijn karakter der afgebeelde personen zoo voortreffelijk weergevende borstbeelden; Rude met zijn meesterstuk de Marseillaise aan de Arc de Triomphe; Barye met zijn onverbeterlijk naar het leven gegrepen diergroepen; Carpeaux met zijn van leven tintelende scheppingen. Maar geen hunner bezit de geweldige veelzijdigheid van Rodin, zijn verbijsterende verscheidenheid van voortbrenging. De hoeveelheid door hem geleverde arbeid is enorm en kan slechts verklaard worden uit zijn onvermoeide vlijt en werklust. Jarenlang gaat hij geheel op in zijn werk, zich nagenoeg geen enkele ontspanning en nauwelijks de noodige rust gunnend. Hij verklaart nimmer gerookt te hebben om niet te worden afgeleid van zijn arbeid, en reeds in zijn jeugd werkt hij veertien uren daags, slechts des Zondags uitrustend. Een zijner gezegden luidt dan ook: die Zondag is de dag van rust en geluk na dagen arbeids; maar wij leeren dien niet kennen, indien wij hem niet eerst verdiend hebben: il n'y a pas de dimanche pour celui qui ne travaille pas.

Arbeid is steeds Rodin's hartstocht geweest: het is dááaraan, dat hij steeds denkt, ook in zijn vrije oogenblikken; en heeft hij niets anders te doen, dan schrijft hij nog aphoristische gedachten en overdenkingen op, die geheele cahiers vullen en waarvan Coquiot er een aantal heeft gepubliceerd. Want steeds en onophoudelijk moet Rodin bezig zijn! Voor schouwburgbezoek voelt hij weinig, en reeds na een uur verveelt hij er zich. Even weinig houdt hij van al wat riekt naar mondainiteit. „Tot op zijn 50ste levensjaar”, getuigt hij *), „heb ik al de verdrietelikheden van de armoede leeren kennen, maar het geluk van te werken heeft mij alles doen verdragen. Trouwens, zoodra ik niet werk, verveel ik mij; het zou mij niet doenlijk zijn met de handen in den schoot te zitten en niets uit te voeren.”

Van zulke, door gemakzuchtigen en vadzigen veelal smadelijk „werk-ezels” genoemden, hangt ten slotte de geschiedenis der menschheid af en hare geestelijke zoowel als stoffelijke productie. Want de genialiteit valt iemand niet in den schoot maar vereischt, wil zij vruchtbaar zijn, een geweldige eigen werkzaamheid, inspanning en volharding †). Maar

*) Coquiot. op. cit. pag. 97.

†) Karakteristiek is Rodin's uitlating ergens: „Chacun doit faire son effort, comme si la vie en dépendait”.